

แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
GUIDELINE FOR DEVELOPING EMOTION QUOTIENT FOR EDUCATION STUDENT
OF RAJANAGARINDRA UNIVERSITY

รองศาสตราจารย์ ดร. วิภาภรณ์ บุญยงค์
อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the levels of the emotional quotient of the students of the Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University (RRU) 2) to examine the emotional quotient of the Rajabhat Rajanagarindra University Education students and 3) to propose the guidelines for developing the emotional quotient of those students. There were two phases in the research process, the first phase was studying the levels of the emotional quotient of those students. The sample was 390 students from the first year to the fourth year. The research instruments were evaluation form designed by the Department of Mental Health which divided into nine aspects and 52 items. The statistics employed for data analysis were mean, standard deviation, t-test for independent samples, one-way ANOVA and Scheffe's method. The second phase was proposing the guidelines for developing the emotional quotient of those students. The researcher created the interview form and collected the data to find the guidelines for developing the emotional quotient of those students. The sample in this phase was eight experts in psychology and education selected by purposive sampling method. The instrument was interview form. The research findings revealed that :

1. The students of The Faculty of Education, RRU had the emotional quotient in the aspect of emotional self-control at the level of higher than the normal criterion while the other aspects were at the normal criterion.
2. When comparing the average of the various aspects of the emotional quotient, it was found that the "responsibility" aspect was at the highest level then the "satisfaction" aspect and the decision-making and the problem-solution aspects were at the lowest level.
3. When comparing the emotional quotient according to gender, year and grade point average, it was found that there were not significantly different.
4. When comparing the emotional quotient according to the students' programs, it revealed that the students those who study in different programs had different emotional quotient.
5. For guidelines for developing the emotional quotient, it can be operated in many ways namely 1) by infusing in instruction 2) by infusing in the activities managed by the faculty 3) by revising the policy of the faculty 4) by creating the learning resources and 5) by training the students in emotional quotient.

Keywords : Emotion Quotient, Guideline Developing, Education Student

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ 2) เพื่อตรวจสอบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ มีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จำนวน 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต แบ่งออกเป็น 9 ด้าน จำนวน 52 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (*t*-test for independent samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (*one-way ANOVA*) และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) ส่วนการวิจัยระยะที่ 2 เป็นการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาในระยะที่ 1 นำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและทางการศึกษาจำนวน 8 ท่าน ได้มาจากการการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ ลักษณะแนวคำถามเป็นประเด็นกว้างๆ เมื่อผู้วิจัยได้เข้าไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจะมีการปรับข้อคำถามให้เข้ากับสถานการณ์และข้อมูลที่ได้

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเองอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในเกณฑ์ปกติ
2. เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ด้านต่างๆ พบว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการรับผิดชอบสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านความพึงพอใจในชีวิต ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา
3. เมื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตัวแปรเพศ ระดับชั้นและเกรดเฉลี่ย พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เมื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ตามสาขาวิชา พบว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่เรียนสาขาต่างกัน มีระดับความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน
5. แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่ศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ สามารถดำเนินการได้หลายวิธี ประกอบด้วย 1) การสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอน 2) สอดแทรกในการจัดกิจกรรมของคณะ 3) การปรับปรุงนโยบายของคณะครุศาสตร์ 4) การสร้างแหล่งค้นคว้าสำหรับนักศึกษา และ 5) การจัดฝึกอบรมเพื่อสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่ศึกษาคณะครุศาสตร์

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์ แนวทางการพัฒนา นักศึกษาคณะครุศาสตร์

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2547)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาเพื่อปวงประชาและท้องถิ่น มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาวิชาชีพครู

และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณธรรมและเชี่ยวชาญในศาสตร์
สรรค์สร้างงานวิชาการ ผลงานวิจัย และผลงานนวัตกรรมที่สนอง
ต่อความต้องการของท้องถิ่น ทำนุบำรุง สืบสาน รักษาและ
สร้างคุณค่าเพิ่มแก่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น
แม้ว่าในปัจจุบันจะได้มีการกำหนดบทบาทพันธกิจของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏให้สามารถตอบสนองการผลิตกำลังคนให้กับสังคมได้อย่าง
หลากหลาย แต่ยังคงให้ความสำคัญต่อการผลิตและพัฒนาครู
โดยกำหนดไว้เป็นวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของพระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 คือ “ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะ
ของครู” และกำหนดบทบาทพันธกิจไว้ว่า “เสริมสร้างความเข้มแข็ง
ต่อวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้
มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง”
(คณะกรรมการกฤษฎีกา, 2547, หน้า 2)

จะเห็นได้ว่า คณะครุศาสตร์มีหน้าที่สำคัญคือ การผลิต
บัณฑิตครูให้มีคุณภาพ ประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งความสำเร็จ
ของการดำเนินชีวิตจะต้องประกอบด้วยความเป็นเลิศทางสติปัญญา
(Intelligence Quotient) หรือ IQ หรือความเชี่ยวชาญ (Expertise)
และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient หรือ EQ)
(Goleman, 1995) บุคคลที่มีสติปัญญาดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สูงไม่ได้เป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตเสมอไป แต่การที่บุคคลจะ
สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต
ได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญซึ่งเรียกว่าความฉลาดทางอารมณ์
(Emotion Quotient) หรือ EQ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 9 ด้าน
ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น
ความรับผิดชอบ การมีแรงจูงใจ การตัดสินใจและแก้ปัญหา การสร้าง
สัมพันธภาพกับผู้อื่น ความภาคภูมิใจในตนเอง ความพอใจในชีวิต
และความสงบสุขทางจิตใจ (กรมสุขภาพจิต, 2543) ดังผลการวิจัย
ในต่างประเทศได้ยืนยันว่า EQ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิด
ความสำเร็จทั้งในชีวิตส่วนตัวและการทำงาน ซึ่ง EQ มีความสำคัญ
กว่า IQ ประมาณ 4 เท่า โดยดูจากปัจจัยที่กำหนดคือ ความสำเร็จ
ในอาชีพ ความมีชื่อเสียงและสถานภาพที่เป็นที่ยอมรับในสังคม
(Goleman, 1988 อ้างถึงในอุสา สุทธิ-สาคร, 2543) ดังนั้นความ
ฉลาดทางอารมณ์จึงมีความสำคัญกับบัณฑิตครูอย่างมาก ช่วยให้
บุคคลสามารถรับรู้เข้าใจ และรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเองและ
ผู้อื่นได้ ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ และทำให้สามารถแสดงออก
ได้อย่างเหมาะสม อันเป็นทักษะเบื้องต้นของผู้ประกอบวิชาชีพครู
ซึ่งจะเป็นตัวแบบและอบรมสั่งสอน รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้กับ
นักเรียนอย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จมี
ความสุขในการดำรงชีวิต

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ราชนครินทร์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงระดับความฉลาดทาง
อารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราช
นครินทร์โดยใช้แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงระดับความฉลาดทาง
อารมณ์ของนักศึกษาในด้านต่างๆ และทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
ที่มีความรู้ทางจิตวิทยาและความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับ
มหาวิทยาลัยและจัดทำแนวทางในการสร้างรูปแบบการพัฒนา
ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ซึ่งผลจากการวิจัยนี้สามารถ
นำไปใช้ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายการวางแผนด้าน
กิจการนักศึกษา และการจัดกิจกรรมทางด้านวิชาการ รวมทั้งการ
จัดบริการต่างๆ ให้กับนักศึกษา เพื่อพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ
มีคุณลักษณะของความเป็นครู ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ประสบ
ความสำเร็จ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติ
ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
2. เพื่อตรวจสอบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความฉลาดทาง
อารมณ์สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ราชนครินทร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้รูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของ
นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
2. สามารถนำรูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนานักศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ให้เป็นครูที่มี
คุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาระยะที่ 1
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4-1 ปีการศึกษา
2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จำนวน
1,163 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4-1 ปีการศึกษา 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จำนวน 390 คน

1.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย สาขาวิชา

1.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ 9 ด้าน ประกอบด้วย การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบ การมีแรงจูงใจ การตัดสินใจและแก้ปัญหา การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ความภาคภูมิใจในตนเอง ความพอใจในชีวิต และความสงบสุขทางจิตใจ

1.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

มิถุนายน – กรกฎาคม 2559

2. การศึกษาระยะที่ 2

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและทางการศึกษา

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและการศึกษาจำนวน 8 คน

2.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

กรกฎาคม – กันยายน 2559

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วยการสำรวจระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ และขั้นตอนที่สองคือการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและทางการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ที่เหมาะสมที่สุดกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์จำนวน 1,663 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จำนวน 390 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามลักษณะส่วนบุคคล (เพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ยและสาขาวิชาที่ศึกษา) และแบบประเมิน

ความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ด้านการเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ด้านการรับผิดชอบ ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ด้านการเสริมสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านความพึงพอใจในชีวิตและด้านความสงบสุขทางจิตใจ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ประกอบด้วย จริงมาก ค่อนข้างจริง จริงบางครั้งและไม่จริงเลย ตัวแปรอิสระในการศึกษาประกอบด้วยเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ยและสาขาวิชาที่ศึกษา ตัวแปรตามคือความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาครุศาสตร์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (*t*-test for independent samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (*one-way ANOVA*) และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

การศึกษาระยะที่ 2 การเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาระยะที่ 1 นำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและทางการศึกษาจำนวน 8 ท่าน ได้มาจากการการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและมีความคุ้นเคยกับมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมกับนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์มากที่สุดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ ลักษณะแนวคำถามเป็นประเด็นกว้างๆ เมื่อผู้วิจัยได้เข้าไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้มีการปรับข้อคำถามให้เข้ากับสถานการณ์และข้อมูลที่ได้ คำถามที่ใช้เน้นเป็นคำถามปลายเปิด เช่น ใคร อะไร ทำไม อย่างไร แต่ละหัวข้อคำถามประกอบด้วยคำถามหลักแต่ละประเด็น คำถามเพื่อขอรายละเอียด ความชัดเจน และคำถามเพื่อตามประเด็นซึ่งอาจเป็นเรื่องใหม่ที่ได้พบจากการสัมภาษณ์มาเป็นประเด็นถามต่อไป ตามแนวทางของ สรณ ภูคง และอ้อมเดือน สดมณี (2549) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่รวบรวมมา โดยการนำข้อมูลระหว่างสัมภาษณ์ทุกครั้งมาสรุปซ้ำและทบทวนข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง (members' check)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้แยกผลการวิจัยตามระยะการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1

1. นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเองอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ปกติ (คะแนนเฉลี่ย = 18.65) ส่วนด้านการเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น (คะแนนเฉลี่ย = 19.15) ด้านการรับมือชอบ คะแนนเฉลี่ย = 20.59) ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง (คะแนนเฉลี่ย = 18.23) ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา (คะแนนเฉลี่ย = 17.22) ด้านการเสริมสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (คะแนนเฉลี่ย = 17.58) ด้านความภูมิใจในตนเอง (คะแนนเฉลี่ย = 11.82) ด้านความพึงพอใจในชีวิต (คะแนนเฉลี่ย = 19.90) และด้านความสงบสุขทางจิตใจ (คะแนนเฉลี่ย = 17.59) อยู่ในเกณฑ์ปกติ

2. เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ด้านต่างๆ พบว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการรับมือชอบสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.43$) รองลงมา คือ ด้านความพึงพอใจในชีวิต ($\bar{x} = 3.31$) ส่วนความฉลาดทางอารมณ์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 2.87$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ($\bar{x} = 2.93$)

3. เมื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตัวแปรเพศ ระดับชั้นและเกรดเฉลี่ย พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เมื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ตามสาขาวิชา พบว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์แต่ละสาขาวิชามีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน ดังนี้

4.1 นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 นักศึกษสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาที่ระดับ .05

4.3 นักศึกษสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเองสูงกว่านักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทยและสาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4.4 นักศึกษสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาสูงกว่านักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

สาขาวิชาการสอนภาษาจีน สาขาวิชาการสอนภาษาไทยและสาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4.5 นักศึกษสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการสร้างความภาคภูมิใจให้ตนเองสูงกว่านักศึกษสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาและสาขาวิชาการสอนภาษาจีนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4.6 นักศึกษสาขาวิชาคณิตศาสตร์มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านความพึงพอใจในชีวิตต่ำกว่านักศึกษสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาและสาขาวิชาการสอนภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4.7 นักศึกษสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านความสงบสุขทางจิตใจสูงกว่านักศึกษสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษาและสาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การวิจัยระยะที่ 2

จากผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์เป็นความฉลาดทางอารมณ์ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยจึงออกแบบข้อคำถามสำหรับสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 8 ท่าน นำมาวิเคราะห์และสรุปแนวทางการสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาโดยสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอน การสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาสามารถทำได้หลากหลายวิธี ได้แก่

1.1 ผ่านการจัดสถานการณ์จำลองในระหว่างการเรียนการสอน การจัดสถานการณ์จำลองสามารถสอดแทรกได้ในหลายวิชา ผู้สอนเป็นผู้จัดทำสถานการณ์จำลองขึ้น โดยการกำหนดสถานการณ์ควรจะสอดคล้องกับวิชาที่ครู เช่น สถานการณ์การสอนในชั้นเรียน หรือสถานการณ์การทำกิจกรรม แล้วกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา เปิดโอกาสในวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมและผลที่จะได้รับจากการแก้ไขปัญหาแบบต่างๆ

1.2 ผ่านการจัดโจทย์ปัญหาในชั้นเรียน โดยให้นักศึกษาค้นหาองค์ความรู้ในเรื่องที่ผู้สอนตั้งโจทย์ปัญหาขึ้น ซึ่งความสำคัญของวิธีการนี้จะอยู่ที่กระบวนการในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นว่า

นักศึกษา มีขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาอย่างไร ซึ่งจะเป็นแนวทางในการเชื่อมโยงคุณลักษณะการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาสู่เรื่องอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน

1.3 ผ่านการถอดบทเรียน โดยตั้งคำถามให้นักศึกษาสังเกตตนเองในสถานการณ์ต่างๆ อาทิ งานส่วนบุคคล การทำงานส่งอาจารย์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การออกทำงานร่วมกับผู้อื่น ฯลฯ เมื่อชวนนักศึกษานำบทเรียนในชั้นเรียนเรื่องๆ ต่อไปสามารถขยายบทเรียนผ่านการสังเกตตนเองชีวิตประจำวันได้

1.4 ผ่านการมอบหมายงานของครูผู้สอน โดยครูผู้สอนจะต้องปรับรูปแบบของการมอบหมายงานให้นักศึกษาในชั้นเรียนไม่ว่าจะเป็นงานกลุ่มหรืองานเดี่ยว โดยงานที่มอบให้จะเน้นให้นักศึกษาฝึกการแก้ไขปัญหา มากกว่าที่จะค้นคว้าหาข้อมูลเพียงอย่างเดียว ครูอาจมอบหมายงานในรูปแบบของใบงาน แฟ้มสะสมงาน หรือกิจกรรมให้ทำร่วมกันในชั้นเรียนก็ได้

1.5 ผ่านการจัดกิจกรรมฝึกแก้ปัญหาโดยจัดเป็นเกมการแข่งขันในชั้นเรียน

2. การสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาโดยสอดแทรกในการจัดกิจกรรมของคุณลักษณะของกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมกลุ่ม มีโจทย์ปัญหาหรือสถานการณ์สมมติให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติหรือคิดแก้ไขปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ โจทย์ปัญหาหรือสถานการณ์สมมติที่มอบให้ควรเหมาะสมกับกิจกรรมหลักที่จัด เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ สถานการณ์สมมติควรเป็นสถานการณ์การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ส่วนกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ สถานการณ์สมมติควรเป็นสถานการณ์การทำงาน

3. การสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาโดยการปรับปรุงนโยบายของคุณะครุศาสตร์ให้ไปในแนวทาง ต่อไปนี้

3.1 กำหนดให้เพิ่มกิจกรรมที่จัดโดยนักศึกษาโดยนักศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน หรือสถานศึกษาปีการศึกษาละ 1 กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนักศึกษาจะต้องเป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการโดยมีอาจารย์ประจำคณะเป็นผู้ชี้แนะและประเมินผลเท่านั้น

3.2 กำหนดให้คณาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์สอดแทรกกิจกรรมที่ฝึกให้นักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น เช่น การจัดสถานการณ์สมมติ การฝึกแก้ปัญหา การมอบหมายงานในชั้นเรียน โดยจัดให้เหมาะสมกับรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ

4. การสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาโดยการสร้างแหล่งค้นคว้าสำหรับนักศึกษา เช่น ห้องสมุด การเพิ่มสื่อประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ CD นิตยสาร

วารสารสำหรับให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้และเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาโดยใช้ความรู้ความสามารถและอยู่บนข้อมูลที่ครบถ้วน

5. การสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาโดยการจัดฝึกอบรมให้นักศึกษาคณะครุศาสตร์การดำเนินการอบรมสามารถจัดได้ในรูปแบบ ดังนี้

5.1 การจัดเข้าค่ายนอกสถานที่ เป็นการดำเนินกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน โดยการนำนักศึกษาคณะครุศาสตร์ทำกิจกรรมนอกสถานที่ พื้นที่ที่จัดกิจกรรมควรไม่ไกลมาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ และเป็นพื้นที่ที่มีบริเวณกว้างขวางเหมาะแก่การทำกิจกรรมที่หลากหลาย

5.1.1 กิจกรรมที่จัดให้นักศึกษาควรเป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในรูปแบบต่างๆ ผสมกับกิจกรรมเพื่อสังคมหรือกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

5.1.2 ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน

5.1.3 วิทยากร ได้แก่ คณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ร่วมกับวิทยากรภายนอก

5.1.4 จำนวนผู้เข้าร่วม ผู้เข้าร่วมควรมาจากหลากหลายสาขาวิชา แต่เมื่อรวมจำนวนแล้วควรมีจำนวนที่เหมาะสมกับผู้ดูแลเพื่อให้สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึงและเป็นจำนวนที่ผู้เข้าร่วมสามารถมีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมในระดับที่เหมาะสม

5.1.5 การประเมินผล ประเมินกิจกรรมโดยรวมโดยใช้แบบวัดความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมและทำการประเมินระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยทำการสังเกตขณะทำกิจกรรม

5.2 การจัดฝึกอบรมระยะสั้นในสถานที่ เป็นการจัดฝึกอบรมในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีระยะเวลา กิจกรรม วิทยากรและการประเมินผลอย่างเป็นระบบชัดเจน

5.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยควรเป็นนักศึกษาสาขาที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาน้อยกว่านักศึกษาในสาขาอื่น หรืออาจเป็นนักศึกษาที่ได้คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ตามแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตน้อยกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25

5.2.2 กิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่ได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบโดยคำนึงถึงธรรมชาติของกลุ่มตัวอย่าง แต่ละกิจกรรมมีวัตถุประสงค์ชัดเจน ผ่านการศึกษาค้นคว้าที่สามารถพัฒนาให้ผู้เข้าร่วมมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาเพิ่มขึ้นได้ รูปแบบกิจกรรมที่สามารถจัดได้

เช่น กิจกรรมสันตนาการ การสร้างสถานการณ์สมมติให้นักศึกษาฝึกแก้ปัญหา การฝึกถอดบทเรียน การฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ฯลฯ

5.2.3 ระยะเวลา ครั้งละ 3 ชั่วโมง 10 ครั้ง รวม 30 ชั่วโมง

5.2.4 วิทยากรจากภายนอกหรืออาจารย์ภายในที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดในครั้งนั้นๆ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาสามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ได้ และอาจจะเป็นบุคคลตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่ถูกประสบความสำเร็จ หรือเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการตัดสินใจและตัดสินใจผิด เพื่อให้นักศึกษาได้ทราบแนวคิดจากผู้มีประสบการณ์ตรง

5.2.5 จำนวนผู้เข้าร่วม ระหว่าง 20-25 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสมที่จะทำกิจกรรมโดยที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้

5.2.6 การประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมต้องได้รับการทดสอบก่อน (Pretest) โดยอาจใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตหรือแบบวัดที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อวัดความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะ การทดสอบก่อนอาจทำการทดสอบกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ทั้งหมด แล้วจึงคัดผู้ที่ได้คะแนนอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ หลังจากผ่านการจัดกิจกรรมตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนดไว้ จึงทำการทดสอบหลัง (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับที่ทำการทดสอบก่อน และทำเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent samples)

อภิปรายผล

ความฉลาดทางอารมณ์ของของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ปกติสอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา บุญมาโฮม (2551) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการประกอบวิชาชีพครูกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสาขาการศึกษาสถาบันราชภัฏนครปฐม พบว่านักศึกษาสาขาการศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล จุลวานิช และนพมณี ฤทธิกุล-สิทธิชัย (2556) ที่ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีระดับความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปกติ และยังคงสอดคล้องกับผลการ

ศึกษาของอัจฉริยา ศรีสวัสดิ์ (2547) ที่ทำการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาภาคปกติ สถาบันราชภัฏนครราชสีมาปีการศึกษา 2546 ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาภาคปกติของสถาบันราชภัฏนครราชสีมาอยู่ในเกณฑ์ปกติ

เมื่อเปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่มีเพศต่างกัน มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉริยา ศรีสวัสดิ์ (2547) ที่ทำการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาภาคปกติ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2546 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาภาคปกติที่มีเพศต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล จุลวานิช และนพมณี ฤทธิกุล-สิทธิชัย (2556) ที่ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษاپริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกันพบว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกันซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของประภาศ ปานเจียง (2557) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์และรูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา โดยผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีระดับเกรดเฉลี่ยต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของอรัญญา ทรัพย์พวง และคณะ (2557) ซึ่งศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนแพทย์ทหารชั้นปีที่ 5 วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ผลการวิจัยพบว่าเกรดเฉลี่ยสะสมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนแพทย์ทหาร

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่มีสาขาวิชาแตกต่างกันพบว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่ศึกษา ในสาขาวิชาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกัน ทั้งนี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของสุวิมล จุลวานิช และนพมณี ฤทธิกุล-สิทธิชัย (2556) ที่ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษاپริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีสาขาวิชาแตกต่างกัน มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน และขัดแย้งกับงานวิจัยของอัจฉริยา ศรีสวัสดิ์ (2547) ที่ทำการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาภาคปกติ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2546 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาภาคปกติที่มีสาขาวิชาแตกต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของช่อลัดดา ขวัญเมือง (2542) ที่ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา

ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่อยู่ในโปรแกรมวิชาต่างกัน มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่างกัน

สำหรับผลการศึกษาระยะที่ 2 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและการจัดการศึกษาล้วนแต่ให้ความเห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์นั้นสามารถพัฒนาได้ และวิธีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์นั้นมีหลากหลายวิธี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีระไชยศรีสุข (2546) ที่ทำการศึกษการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนนักศึกษาในสถาบันการศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี โดยผลการวิจัยสนับสนุนแนวคิดที่ว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนนักศึกษานั้นสามารถพัฒนาได้ด้วยการใช้เทคนิคต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา แก้วหล้า และดวงรัตน์ แม้วพลสง ที่ทำการศึกษามูลของการใช้โปรแกรมทักษะชีวิต ต่อระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันราชภัฏสุรินทร์ ที่ทำการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาโดยใช้โปรแกรมทักษะชีวิต สนับสนุนว่าความฉลาดทางอารมณ์นั้นสามารถพัฒนาได้ด้วยโปรแกรมที่ได้รับการออกแบบอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหา น้อยกว่าด้านอื่นๆ จึงควรพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ใน 2 ด้านนี้ เป็นอันดับแรก

2. เมื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหา ระหว่างสาขาวิชาพบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษานุปฎิบาล สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาจีน สาขาวิชาการสอนภาษาไทย และสาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป มีความฉลาดทางอารมณ์ น้อยกว่า สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา จึงควรมุ่งพัฒนานักศึกษาสาขาวิชาดังกล่าวเป็นกลุ่มแรก

3. การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ให้แก่นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ สามารถจัดได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ การแทรกในการจัดการเรียนการสอน การแทรกในการจัดกิจกรรมคณะครุศาสตร์ การปรับปรุงนโยบายของคณะครุศาสตร์ การสร้างแหล่งศึกษาค้นคว้า และการจัดฝึกอบรม ทั้งนี้สามารถเลือกวิธีการพัฒนาวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือใช้หลายวิธีร่วมกัน โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ช่วงเวลา ผู้รับผิดชอบ และงบประมาณ เพื่อให้การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ได้ผลสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

2. ทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ว่ารูปแบบใดที่เหมาะสมกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์มากที่สุด

3. ทำการหารูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นความฉลาดทางอารมณ์ที่มีค่าเฉลี่ยในลำดับรองสุดท้าย ให้แก่นักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2543). *อีคิว : ความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ : พัฒนาสุขภาพจิต.
- เจษฎา บุญมาโฮม. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการประกอบวิชาชีพครูกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาศาขากการศึกษาสถาบันราชภัฏนครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม*.
- ช่อลัดดา ขวัญเมือง. (2542). *ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ประภาศ ปานเจียง. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์และรูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา*. บทความวิจัย เสนอในการประชุมมหาดใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4 วันที่ 10 พฤษภาคม 2556. (340)
- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547.** (2547, 1 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 121 ตอนพิเศษ 23ก. หน้า 1–24.
- วาสนา แก้วหล้า และดวงรัตน์ แม้วพลสง. (2544). *การศึกษาผลของการใช้โปรแกรมทักษะชีวิตต่อระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันราชภัฏสุรินทร์*. กรุงเทพฯ : สำหรับงานสภาราชภัฏ.
- วีระ ไชยศรีสุข. (2546). *การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนนักศึกษาในสถาบันการศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี*. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- สธณ ภู่ง และอ้อมเดือน สดมณี. (2549). การวิจัยคุณภาพเบื้องต้น. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล จุลวานิช และนพมณี ฤทธิกุลสิทธิชัย. (2556). ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
- อรัญญา ทรัพย์พ่วง และคณะ. (2557). ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนแพทย์ทหารชั้นปีที่ 5 วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า. วารสารการพยาบาลและการศึกษา ปีที่ 7 ฉบับที่ 4.
- อัจฉริยา ศรีสวัสดิ์. (2547). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาภาคปกติ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2546, ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา), มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุสา สุทธิสาคร. (2543). พัฒนา EQ เด็กได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.
- Goleman, D. (1995). Emotional Intelligence. New York : Bantam Books.
- พระนคร. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.